

PRIKAZI I OSVRTI

GRAČANIČKI GLASNIK
časopis za kulturnu
historiju

Broj 43, godina XXII
maj, 2017. [str. 154-155]

© Monos 2017

Senahid

Kahrimanović, *Kuća moje majke* (roman)

Bosanski kulturni centar Gračanica, 2016.

Romaneskní prvijenac Senahida Kahrimanovića smješten ispod jednostavnog naslova "Kuća moje majke" ambiciozan je pokušaj da se na malom prostoru sublimira cijeli jedan život u svojoj svojoj cjelokupnosti i sveobuhvatnosti. Zamka je to u koju se uhvati najveći broj tzv. pisaca u pokušaju. Da ne budemo pogrešno shvaćeni, ali taj postupak literarne sublimacije života u njegovoj teško uhvatljivoj sveobuhvatnosti (naročito na tako malom broju stranica) nije nepoznat literaturi, posebice onoj realističkoj, ali je naročito drag kao prvi pokušaj u pisanju romana. Tek vrhunski spisatelji sposobni su doseći literarnu jednostavnost u kojoj se na malo prostora kaže puno.

Kahrimanovićev pokušaj da predstavi život jedne majke, bosanske, *od pelena do ćefina* hvale je vrijedan iz više razloga, a ponajprije zbog nevjerovatne riznice narodnih riječi i izraza ("legla je kuja pod koš"), običaja i atmosfere porodice, kuće, okućnice, uopće života koji je sa svim svojim surovostima i ljepotama provučenim kroz vrijeme komunističke vlasti, krojiu tolike ljudske sudbine. Ajišinu i Mehmedovu naročito jer je pisac snop svjetla uperio najviše u njih. Slike teškog postratnog života u vrijeme poslijeratne izgradnje, ideološke opijenosti bezbožništvom i naprasitog udaljavanja od sebe, od suštine, slijepog oponašanja tzv. elite u ponašanju pa i odijevanju, često iz realističkog poprimaju kolorit naturalističke ogoljelosti. Dijelovi romana u kojima Kahrimanović slika tu surovost života rijetki su ali su ponajljepši. Općenito priče ovakve vrste jednostavno išću uobičajen kompozicijski redoslijed sa uvodom, zapletom itd. a time i školsku uravnoteženost naracije, deskripcije i dramskih elemenata. Kahrimanoviću je naracija dominantni postupak i on ga se drži slijepo od početka do kraja. On na taj način drži pažnju čitaoca zauzdanom ali ga osiromašuje za tako lijepe dekriptivne pasaže s jedne strane i s druge strane prikriva tako potrebnu dramatiku koju daju inače vrlo rijetki dijalozi i

monolozni, pa i dinamički motivi. Tu i tamo trebala je gromko odjeknuti puška, zalajati pseto, jauknuti mačka, zafijukati vjetar, tek da korespondira događaju koji se jednako priča te da ga oplemeni i trzne čitaoca. Onaj pijanica što je ostao pet dana na svadbi odličan je primjer za to i očito je, nije stran Kahrimanoviću.

Ovaj kovčeg narodnog blaga do vrha je ispunjen riječima i izrazima koji se nepovratno, pod uticajem interneta i engleskog jezika, zauvijek potiskuju iz upotrebe i smještaju baš tako, u literarnu seharu, kao jedino siguran *folder* rezerviran za tu vrstu čuvanja/pamćenja. Dobro je da se Kahrimanović pozabavio čuvanjem i narodnih običaja, svadbenih naročito, jer oni su danas gotovo iščezli pod sveopćim pozapadnjem tih ceremonijala.

Sa stanovišta jezika i stila dalo bi se reći da je jezik sočan, da je pitak čitaocima koji razumiju pojedine riječi i izraze, ali da je mlađim čitaocima potrebno pojašnjenje u fusnoti za riječi s kojima se, nedvojbeno, prvi put susreću. Stil karakterizira (pre)dominacija naracije, jednostavnog i jednosmjernog

pripovijedanja naratora koji ne haje za tako potrebnu deskripciju, interpolaciju, dijaloge i monologe, solilokvije ili reminiscencije, svejedno.

Kada se sklope korice ove nevelike knjige ostaje pomiješan okus slatkoće zbog *egzotike* naše prošlosti koja je lijepa (i u komunizmu) prije svega zato jer nas ne opterećuje sadašnjošću, ali i gorak okus surovosti koju je nosila sobom naročito kad je u pitanju težak život na zemlji, pećalba, majčine muke, rana udaja i sl.

Kahrimanovića svakako treba ohrabriti da nastavi pisati njegujući i izgrađujući vlastiti stil (a to je jako teško) te oplemenjujući ga nedostajućim književnim postupcima i tehnikama. Ma, koliko se to "umjetnicima" ne sviđalo, potpisnik ovih redova spreman je braniti tezu kako je umjetnost, htjeli-ne-htjeli, ipak na koncu i zanat, bez imalo potcjenjivačkih primisli za zanatlije, naprotiv, zanat koji pored talenta hoće i rad, rad što dovodi do zanatske rutine.

Safet Berbić